

Biežāk uzdotie jautājumi

Publicēts: 04.11.2020.

Jautājums Nr. 1: Vai izmitināšanas pakalpojumu sniedzējam ir nepieciešams reģistrēties PTAC uzturētajā tūrisma aģentu, tūrisma operatoru un tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kas sekmē saistītus tūrisma pakalpojumus, datubāzē un vai ir nepieciešams saņemt speciālo atļauju (licenci)? Izmitināšanas pakalpojumu sniedzējs dažkārt piedāvā viesiem transfēru, dažkārt palīdz noorganizēt ekskursiju pa pilsētu vai nopērk klientam lidmašīnas biļeti un klients par šo pakalpojumu norēķinās ar izmitināšanas pakalpojumu sniedzēju.

Atbilde:

Saskaņā ar Tūrisma likuma un Ministru kabineta 2018.gada 26.jūnija noteikumiem Nr.380 "Noteikumi par kompleksa un saistīta tūrisma pakalpojuma sagatavošanas un sniegšanas kārtību un kompleksu un saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju un ceļotāju tiesībām un pienākumiem" pienākums reģistrēties datubāzē un saņemt speciālo atļauju (licenci) ir tūrisma operatoram(personai, kas pati apvieno un piedāvā pārdošanai vai pārdod ceļotājiem savus sagatavotos kompleksus tūrisma pakalpojumus) (Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 19.punkts) un tūrisma aģentam (personai, kas nav tūrisma operators, bet tūrisma operatora vārdā vai uzdevumā piedāvā pārdošanai un pārdot cita tūrisma operatora apvienotus (sagatavotus) kompleksus tūrisma pakalpojumus) (Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 14.punkts).

Vienlaikus minētās prasības neattiecas uz kompleksu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš:

sniedz kompleksu tūrisma pakalpojumu, kas aptver mazāku laikposmu nekā 24 stundas, ja vien tajā nav iekļauta naktsmītne;

kompleksu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš piedāvā vai sekmē pakalpojumu pārdošanu tikai atsevišķos gadījumos, bez peļņas gūšanas nolūka un tikai ierobežotai ceļotāju grupai;

kompleksu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš sniedz pakalpojumus, pamatojoties uz vispārēju līgumu par darījumu braucienu rīkošanu, kas noslēgts starp pakalpojuma sniedzēju un kādu citu fizisko vai juridisko personu, kura rīkojas tās saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros;

citā Eiropas Savienības dalībvalstī reģistrētu kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojuma sniedzēju, ja tam ir nodrošinājums par saistību neizpildi vai nepienācīgu to izpildi atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem (Tūrisma likuma 16.panta astotā daļa).

Tādējādi, lai konstatētu, vai uz tūrisma pakalpojuma sniedzēju attiecas jaunā regulējuma prasības par reģistrēšanos datu bāzē un speciālās atļaujas (licences) saņemšanu, vispirms ir jānoskaidro, vai tiek piedāvāts un pārdots tieši komplekss tūrisma pakalpojums (nevis atsevišķs tūrisma pakalpojums), un gadījumā, ja tomēr tiek piedāvāts pārdošanai un pārdots tieši komplekss tūrisma pakalpojums, jāizvērtē, vai uz šo pakalpojumu nav attiecināmi Tūrisma likuma 16.panta astotajā daļā noteiktie izņēmumi.

Tūrisma pakalpojuma definīcija ir sniegta Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punktā.

Jāņem vērā, ka pakalpojumi, kas ir cita tūrisma pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa, paši par sevi nav jāuzskata par tūrisma pakalpojumiem. Šādi pakalpojumi ir, piemēram, bagāžas pārvietošana, ko nodrošina pasažieru pārvadāšanas ietvaros, sīki transporta pakalpojumi, piemēram, pasažieru pārvadāšana, ko veic ekskursijas gida pavadībā ietvaros, vai pārvadājumi starp viesnīcu un lidostu vai dzelzceļa staciju, maltītes, dzērieni un tīrīšana, ko nodrošina izmitināšanas ietvaros, vai piekļuve tādiem uz vietas esošiem objektiem kā peldbaseins, sauna, spa vai sporta zāle, kas viesnīcas viesiem ir iekļauta uzturēšanās laikā.

Savukārt Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punkta d) apakšpunktā minētais "cits tūrisma pakalpojums", kas nav pasažieru pārvadājumu, izmitināšanas vai mehānisko transportlīdzekļu nomas neatņemama sastāvdaļa, var būt, piemēram, biļetes uz koncertiem, sporta pasākumiem, ekskursijām vai atrakciju parkiem, ekskursijas gida pavadībā, slēpošanas trašu pacelēju biļetes

un sporta aprīkojuma, piemēram, slēpošanas aprīkojuma, noma vai spa procedūra.

Savukārt kompleksa tūrisma pakalpojuma definīcija ir noteikta Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punktā. Vienlaikus Tūrisma likuma 1.panta otrajā daļā ir noteikts, kas netiek uzskatīts par kompleksu tūrisma pakalpojumu šā likuma izpratnē.

Līdz ar to atsevišķa pakalpojuma pārdošana, piemēram, ekskursija gida pavadībā pa pilsētu vai aviobiļetes rezervēšana/iegāde nav uzskatāma par kompleksu tūrisma pakalpojumu Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē. Tāpat, piemēram, par divu dažādu tūrisma pakalpojumu apvienojumu viena ceļojuma ietvaros (tas ir, par kompleksu tūrisma pakalpojumu) nav uzskatāma nakšņošana viesnīcā un transfērs uz/no viesnīcas, vai arī izmitināšana viesnīcā un maltītes, ko nodrošina izmitināšanas ietvaros, jo šie pakalpojumi ir izmitināšanas pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa.

Tādējādi, ja vienlaikus ar izmitināšanas pakalpojumu netiek piedāvāta arī aviobiļešu iegāde (par šiem pakalpojumiem netiek noslēgts viens līgums vai par tiem netiek pieprasīta kopēja cena) vai arī vienlaikus ar izmitināšanas pakalpojumu netiek piedāvātas ekskursijas, piemēram, pa pilsētu gida pavadībā, vai cits tūrisma pakalpojums, kas veido nozīmīgu daļu (vismaz 25 % vai vairāk) no kopējā pakalpojuma vērtības, tad izmitināšanas pakalpojumu sniedzējam nav jāreģistrējas datubāzē un nav jāsaņem speciāla atļauja (licence).

Jautājums Nr.2: Vai tūrisma jomas regulējums attiecas uz pakalpojuma sniedzējiem, kas piedāvā naktsmītnes, un citiem komersantiem, kas piedāvā vairākus pakalpojumus, piemēram:

naktsmītni, kas ietver gan gultas vietu, gan brokastis, gan arī pirti vai citu aktivitāti;

naktsmītni, kas ietver vairākus savus pakalpojumus, gan arī piedāvā citu uzņēmēju sniegtos pakalpojumus;

aktīvās atpūtas pakalpojumu sniedzēju, kurš piedāvā velo nomu un veido velobraucienus, kuru cenā ietilpst gan velo, gan cita inventāra norma, gan gida pakalpojumi (ko nodrošina cits pakalpojumu sniedzējs), gan ēdināšanas pakalpojumi pie trešā pakalpojumu sniedzēja;

kultūras iestādi, piemēram, muzeju, kas piedāvā pedagoģiskās programmas, kuras veidotas vairāku uzņēmumu sadarbības rezultātā (muzejs + amatnieks + ēdinātājs), turklāt naudu par visiem pakalpojumiem saņem muzejs.

Atbilde:

Tūrisma jomas regulējums (proti, Tūrisma likuma 16.pantā noteiktās prasības un Ministru kabineta 2018.gada 26.jūnija noteikumi Nr.380 "Noteikumi par kompleksa un saistīta tūrisma pakalpojuma sagatavošanas un sniegšanas kārtību un kompleksu un saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju un ceļotāju tiesībām un pienākumiem") attiecas uz:

tūrisma operatoru (saskaņā ar Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 19.punktu tā ir persona, kas pati apvieno un piedāvā pārdošanai vai pārdod ceļotājiem savus sagatavotos kompleksus tūrisma pakalpojumus tieši vai ar cita pakalpojumu sniedzēja starpniecību);

tūrisma aģentu (saskaņā ar Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 14.punktu tā ir persona, kas nav tūrisma operators, bet tūrisma operatora vārdā vai uzdevumā piedāvā pārdošanai un pārdot tūrisma operatora apvienotus (sagatavotus) kompleksus tūrisma pakalpojumus);

saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju (saistīta tūrisma pakalpojumu sniedzēja definīcija ir minēta Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 32.punktā).

Vienlaikus Tūrisma likuma 16.panta astotajā daļā ir noteikti izņēmuma gadījumi, kuriem pastāvot, nav jāizpilda noteiktās prasības, neskatoties uz to, ka tiek piedāvāts pārdošanai un pārdots komplekss tūrisma pakalpojums.

Protī, Tūrisma likuma 16.pantā astotajā daļā ir noteikts, ka Tūrisma likuma 16.pantā noteiktās prasības neattiecas uz:

kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš sniedz kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojumu, kas aptver mazāku laikposmu nekā 24 stundas, ja vien tajā nav iekļauta naktsmītne;

kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš piedāvā vai sekmē pakalpojumu pārdošanu tikai atsevišķos gadījumos, bez peļņas gūšanas nolūka un tikai ierobežotai ceļotāju grupai;

kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kurš sniedz pakalpojumus, pamatojoties uz vispārēju līgumu par darījumu braucienu rīkošanu, kas noslēgts starp pakalpojuma sniedzēju un kādu citu fizisko vai juridisko personu, kura rīkojas tās saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros;

citā Eiropas Savienības dalībvalstī reģistrētu kompleksu vai saistītu tūrisma pakalpojuma sniedzēju, ja tam ir nodrošinājums par saistību neizpildi vai nepienācīgu to izpildi atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem.

Tādējādi, lai konstatētu, vai uz tūrisma pakalpojuma sniedzēju attiecas jaunā regulējuma prasības par reģistrēšanos datubāzē un speciālās atļaujas (licences) saņemšanu, vispirms ir jānoskaidro, vai tiek piedāvāts un pārdots tieši komplekss tūrisma pakalpojums (nevis atsevišķs tūrisma pakalpojums), un gadījumā, ja tomēr tiek piedāvāts pārdošanai un pārdots komplekss tūrisma pakalpojums, jāizvērtē, vai uz šo pakalpojumu nav attiecināmi Tūrisma likuma 16.panta astotajā daļā noteiktie izņēmumi (piemēram, vai gadījumā komplekss tūrisma pakalpojums neaptver laiku, kas ir mazāks nekā 24 stundas un neietver naktsmitni).

Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punktā noteikts, ka tūrisma pakalpojums ir mērķtiecīga darbība tūristu interešu un vajadzību apmierināšanai, kas ir:

a) pasažieru pārvadāšana;

b) izmitināšana, kura nav pasažieru pārvadāšanas neatņemama sastāvdaļa un kuras nolūks nav pastāvīgas dzīvesvietas nodrošināšana;

c) mehānisko transportlīdzekļu noma (*saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/46/EK (2007.gada 5.septembris), ar ko izveido sistēmu mehānisko transportlīdzekļu un to piekabju, kā arī tādiem transportlīdzekļiem paredzētu sistēmu, sastāvdaļu un atsevišķu tehnisku vienību apstiprināšanai (pamatdirektīva) 3.panta 11.punktu par mehānisko transportlīdzekli ir uzskatāms jebkurš motorizēts transportlīdzeklis, kurš pārvietojas ar savu spēku, kuram ir vismaz četri riteņi un kurš ir pabeigts, vairākos posmos pabeigts vai nepabeigts, un kura maksimālais projektētais ātrums pārsniedz 25 km/h*);

d) jebkurš cits tūrisma pakalpojums, kas nav šā punkta "a", "b" vai "c" apakšpunktā minētā pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa.

Jāņem vērā, ka pakalpojumi, kas ir cita tūrisma pakalpojuma neatņemama sastāvdaļa, paši par sevi nav jāuzskata par tūrisma pakalpojumiem. Šādi pakalpojumi ir, piemēram, bagāžas pārvietošana, ko nodrošina pasažieru pārvadāšanas ietvaros, sīki transporta pakalpojumi, piemēram, pasažieru pārvadāšana, ko veic ekskursijas gida pavadībā ietvaros, vai pārvadājumi starp viesnīcu un lidostu vai dzelzceļa staciju, maltītes, dzērieni un tīrīšana, ko nodrošina izmitināšanas ietvaros, vai piekļuve tādiem uz vietas esošiem objektiem kā peldbaseins, sauna, spa vai sporta zāle, kas viesnīcas viesiem ir iekļauta uzturēšanās laikā.

Savukārt cits tūrisma pakalpojums, kas nav pasažieru pārvadājumu, izmitināšanas vai mehānisko transportlīdzekļu nomas neatņemama sastāvdaļa, var būt, piemēram, biļetes uz koncertiem, sporta pasākumiem, ekskursijām vai atrakciju parkiem, ekskursijas gida pavadībā, slēpošanas trašu pacelēju biļetes un sporta aprīkojuma, piemēram, slēpošanas aprīkojuma, noma vai spa procedūra.

Komplekss tūrisma pakalpojums Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē ir vismaz divu dažādu tūrisma pakalpojumu apvienojums viena ceļojuma ietvaros, kas atbilst vienai no šādām prasībām:

a) to apvieno viens pakalpojuma sniedzējs, tai skaitā pēc ceļotāja pieprasījuma vai saskaņā ar ceļotāja izdarītu izvēli, pirms tiek noslēgts viens līgums par visiem pakalpojumiem,

b) neatkarīgi no tā, vai ar pakalpojumu sniedzējiem tiek noslēgti atsevišķi līgumi, tūrisma pakalpojumi tiek iegādāti vienā tūrisma pakalpojumu tirdzniecības vietā un ceļotājs šos pakalpojumus ir izvēlējies, pirms piekrita veikt samaksu; piedāvāti, pārdoti vai par tiem pieprasīta viena iekļaujoša vai kopīga cena; reklamēti vai pārdoti, lietojot vārdus "komplekss tūrisma pakalpojums" vai citus līdzīgus vārdus; apvienoti pēc tāda līguma noslēgšanas, ar kuru pakalpojuma sniedzējs piešķir ceļotājam tiesības izvēlēties no

dažādu veidu tūrisma pakalpojumu piedāvājuma; iegādāti no atsevišķiem pakalpojuma sniedzējiem, izmantojot saistītus tiešsaistes rezervācijas procesus, ja pakalpojuma sniedzējs, ar kuru noslēgts pirmais līgums, nosūta informāciju par ceļotāja vārdu un uzvārdu, maksājuma detaļām un elektroniskā pasta adresi vienam vai vairākiem pakalpojumu sniedzējiem un līgums ar pēdējo pakalpojuma sniedzēju vai pakalpojumu sniedzējiem tiek noslēgts ne vēlāk kā 24 stundu laikā pēc pirmā tūrisma pakalpojuma rezervācijas apstiprinājuma.

Saskaņā ar Tūrisma likuma 1.panta otrajā daļā noteikto par kompleksu tūrisma pakalpojumu šā likuma izpratnē netiek uzskatīts tūrisma pakalpojumu apvienojums, kurā ietilpst ne vairāk kā viens no šā panta pirmās daļas 20. punkta "a", "b" apakšpunktā vai "c" apakšpunktā minētajiem tūrisma pakalpojumiem un viens vai vairāki "d" apakšpunktā minētie tūrisma pakalpojumi, ja "d" apakšpunktā minētie tūrisma pakalpojumi neveido nozīmīgu daļu (25 % vai vairāk) no šī tūrisma pakalpojumu apvienojuma kopējās vērtības no tūrisma pakalpojumu apvienojuma vērtības, kā arī netiek reklamēti vai citādā veidā parādīti kā tūrisma pakalpojumu apvienojuma būtiska pazīme vai ir izraudzīti un iegādāti tikai pēc tam, kad sāka "a", "b" vai "c" apakšpunktā minētā tūrisma pakalpojuma sniegšana.

Ievērojot minēto, atbildot uz jautājumu Nr.2, PTAC paskaidro, ka:

naktsmītnei, kas piedāvā gan gultas vietu, gan brokastis, gan arī pirti vai citu aktivitāti, nav jāreģistrējas datubāzē un nav jāsaņem speciālā atļauja licence, ja brokastis, pirts vai cita aktivitāte tiek nodrošināta izmitināšanas ietvaros vai iekļauta uzturēšanas laikā; tāpat nav jāreģistrējas datubāzē un nav jāsaņem speciālā atļauja (licence), ja pirts vai cita aktivitāte netiek nodrošināta izmitināšanas ietvaros, bet par visiem pakalpojumiem ir noslēgts viens līgums vai par visiem pakalpojumiem ir viena kopējā cena, bet šie pakalpojumi neveido 25 % vai vairāk no kopējās pakalpojuma vērtības; nav jāreģistrējas datubāzē un jāsaņem speciālā atļauja (licence) arī tajā gadījumā, ja klients atsevišķi norēķinās par naktsmītnes pakalpojumiem un uzturēšanās laikā par atsevišķu samaksu papildus izvēlas vēl kādu pakalpojumu, piemēram, pirti vai citu aktivitāti;

lai noteiktu, vai tas ir komplekss tūrisma pakalpojums un līdz ar to, vai uz piedāvāto pakalpojumu attiecas prasības par reģistrēšanos datubāzē un speciālās atļaujas (licences) saņemšanu, izšķiroši nav tas, vai naktsmītne piedāvā tikai savus vai arī citu uzņēmēju pakalpojumus. Izšķiroši ir tas, vai viena ceļojuma ietvaros tiek piedāvāti vismaz divi dažādi tūrisma pakalpojumi, kas veido kompleksu tūrisma pakalpojumu, un šos pakalpojumus vai nu :1) apvieno viens pakalpojumu sniedzējs pirms tiek noslēgts viens līgums par visiem pakalpojumiem; vai arī 2) neatkarīgi no tā, vai ar pakalpojumu sniedzējiem tiek noslēgti atsevišķi līgumi, tūrisma pakalpojumi tiek iegādāti vienā tūrisma pakalpojumu tirdzniecības vietā un ceļotājs šos pakalpojumus ir izvēlējis, pirms piekrita veikt samaksu; piedāvāti, pārdoti vai par tiem pieprasīta viena iekļaujoša vai kopīga cena; reklamēti vai pārdoti, lietojot vārdus "komplekss tūrisma pakalpojums" vai citus līdzīgus vārdus. Komplekss tūrisma pakalpojums būs, piemēram, ja viena ceļojuma ietvaros tiek iegādāti divi Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punkta a) – c) apakšpunktā minētie pakalpojumi (piemēram, izmitināšana viesu namā un transportlīdzekļa noma vai arī izmitināšana viesu namā un pasažieru pārvadāšana (piemēram, aviobiļešu iegāde)). Tāpat komplekss tūrisma pakalpojums būs, piemēram, ja viena ceļojuma ietvaros tiek iegādāts tikai viens no Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punkta a) – c) apakšpunktā minētajiem pakalpojumiem (piemēram, izmitināšana viesu namā) un viens vai vairāki Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punkta d) apakšpunktā minētie citi pakalpojumi (piemēram, ekskursijas gida pavadībā), ja citi pakalpojumi (piemēram, ekskursijas gida pavadībā) veido nozīmīgu daļu, tas ir, 25 % vai vairāk no apvienoto pakalpojumu kopējās vērtības;

aktīvās atpūtas pakalpojumu sniedzējam, kurš piedāvā velo nomu un veido velobraucienus, kuru cenā ietilpst gan velo, gan cita inventāra norma, gan gida pakalpojumi (ko nodrošina cits pakalpojumu sniedzējs), gan ēdināšanas pakalpojumi pie trešā pakalpojumu sniedzēja, nav jāreģistrējas datubāzē un nav jāsaņem speciālā atļauja (licence), jo, tā kā velo noma nav uzskatāma par mehānisko transportlīdzekļu nomu Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 20.punkta c) apakšpunkta izpratnē, kā arī šajā pakalpojumā neietilpst ne pasažieru pārvadāšana, ne arī izmitināšana, tad piedāvātie pakalpojumi neveido kompleksu tūrisma pakalpojumu Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē;

kultūras iestādei, piemēram, muzejam, kas piedāvā pedagoģiskās programmas, kuras veidotas vairāku uzņēmumu sadarbības rezultātā (muzejs + amatnieks + ēdinātājs), neskatoties uz to, ka naudu par visiem pakalpojumiem saņem muzejs, nav jāreģistrējas datubāzē un nav jāsaņem speciālā atļauja (licence), jo piedāvātie pakalpojumi nav uzskatāmi par kompleksu tūrisma pakalpojumu Tūrisma likuma 1.panta pirmās daļas 5.punkta izpratnē.

Jautājums Nr.3: Vai Latvijas Republikā reģistrētam komersantam, kurš nodarbojas ar ienākošo tūrisma tā saukā "business-to-business" jeb "B2B" līguma ietvaros, ir nepieciešams saņemt speciālo atļauju (licenci) un reģistrēties Patērētāju tiesību

aizsardzības centra uzturētājā tūrisma aģentu, tūrisma operatoru un tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kas sekmē saistītus tūrisma pakalpojumus, datubāzē?

Atbilde:

Ja Latvijas Republikā reģistrēts komersants, kurš nodarbojas ar ienākošo tūrismu, pats neslēdz tādus līgumus ar fiziskām vai juridiskām personām, pamatojoties uz kuriem personai ir tiesības ceļot (neslēdz ar ceļotājiem līgumus par kompleksu tūrisma pakalpojumu sniegšanu un nesaņem naudu no ceļotājiem par kompleksu tūrisma pakalpojumu sniegšanu), bet pakalpojumus sniedz, pamatojoties uz darījumu līgumu, kas noslēgts starp diviem uzņēmumiem (tā saukto "business-to-business" jeb "B2B" līgumu), tad attiecīgajam komersantam nav nepieciešams saņemt speciālo (atļauju) licenci un reģistrēties Patērētāju tiesību aizsardzības centra uzturētājā tūrisma aģentu, tūrisma operatoru un tūrisma pakalpojumu sniedzēju, kas sekmē saistītus tūrisma pakalpojumus, datubāzē. Proti, attiecīgajam komersantam nav nepieciešams izpildīt Tūrisma likuma 16.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktos pienākumus.

<https://www.ptac.gov.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi-1>